

A KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSI BŰNCSELEKMÉNYEK SZABÁLYOZÁSA ÉS NYOMOZÁSA, KIEMELT FIGYELEMMEL AZ ÚJ BÜNTETŐJOGI VÁLTOZÁSOKRA

1. Bevezető

A XX. század második felének tudományos, technikai vívmányai⁴²⁷ – forradalmasítva a tudományt, a termelést, az információátvitelt, megváltoztatva a világ jelentős részén az emberek életmódját – szükségszerűen kihatott a jogszolgáltatásra is. A hatás kétirányú volt: egyrészt negatív következményként veszélyes új fegyvere lett a bűnözésnek, másrészt pozitív következményként hatékony eszközök jelentek meg a kriminalisztika fegyvertárában.⁴²⁸ A közterületi bűnözés fontos összetevője a közlekedési, azon belül is elsősorban a közúti közlekedési bűnözés, amelyen belül a súlyos testi sértést (1999: 3615, 2006: 3374, 2009: 2997), illetve halált okozó balesetek száma (1999: 590, 2009: 350) csökkenést mutat. A bizonyítási eszközök alkalmazásának a szabadsága alapján a terhelt bűnösségének bizonyítására bármely bizonyítási eszköz felhasználható a törvényi keretek között. A bűncselekmény jellege határozza meg azt, hogy melyik bizonyítási eszközt kell alkalmazni.⁴²⁹

A közlekedési bűncselekmények nyomozása⁴³⁰ során kiemelkedően fontos szerepe van a helyszíni szemlének⁴³¹, a kihallgatásoknak, a szakértői bizonyításnak, valamint büntetőeljárásban egyre inkább teret hódít a modern kriminalisztikai eszközök⁴³² bizonyítékként történő értékelése is. A közlekedési bűncselekmények nyomozása előtt kiemelten fontosnak tartom, hogy röviden írjak a baleset-megelőzésről is. Magyarországon az elmúlt években célirányos közlekedésbiztonsági intézkedések egész sorát vezették be az emberi élet, testi épség és egészség védelme érdekében. A beavatkozásoknak köszönhetően hazánkban a közúti közlekedés biztonsága jelentősen javult, hiszen 2001. és 2011. között a közúti balesetben meghalt személyek száma több mint 48 %-kal csökkent. A közlekedésbiztonság terén elért kiemelkedő eredmények elismeréseként az Európai Közúti

⁴²⁷ Az új technológiák gyökeresen megváltoztatják a társadalmi és ökonomiai környezetet. Az elektronika, a chip- és géntechnika, valamint az internet e fejlődés tartóoszlopai. Kube – Ulrich Simmress: Új fejlődési tendenciák a kriminalisztikában, különösen a krimináltechnikában. A kriminalisztika aktuális kérdései BM Kiadó, Budapest, 2001. 32. o.

⁴²⁸ Katona Géza: Gondolatok a XXI. század kriminalisztikájáról, Belügyi Szemle 2001/10. 129. o.

⁴²⁹ Farkas Ákos - Róth Erika: A büntetőeljárás. Compex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., Bp., 2007. 114. o.

⁴³⁰ A közlekedési bűncselekmények nyomozását a 10/2011. (VI. 30.) ORFK utasítással módosított 60/2010. (OT 34.) ORFK utasítás - a közlekedési balesetek és a közlekedés körében elkövetett bűncselekmények esetén követendő rendőri eljárás szabályairól - szabályozza.

⁴³¹ Tanulmányomban csak a helyszíni szemlével kívánok foglalkozni.

⁴³² A büntetőeljárásban egyre inkább teret hódít a modern kriminalisztikai eszközök bizonyítékként értékelése, így említendő a bűnügyi (közlekedési forgalom és baleseti) információelemzés, bűnözési (baleseti) térkép, poligráf vizsgálat, DNS-minta vizsgálata, grafológiai vizsgálat, mikroméretű anyagmaradványok vizsgálata, videotechnika, mobilszolgáltatók cellainformációi, daktiloszkópia és a személyiségprofil.

Biztonsági Tanács (ETSC) 2012. június 20-án Magyarországnak „PIN Award 2012” díjat adományozott. Az elért óriási eredmények mellett még így is 636-an veszítették életüket 2011. évben hazánk közútjain. (Megjegyzem, 1990-ben 2432-en, 2001-ben 1232-en.) Kiemelkedően fontos intézkedésnek tartom, hogy Kormányunk elrendelte 2011. évtől a közlekedési ismeretek oktatását az óvodától az első jogosítványszerzésig. Amennyiben ez hazánkban következetesen végrehajtásra kerül, akkor reálissá válik az a célkitűzés, hogy 2050-re hazánk közútjain már senki sem veszti az életét.

2. Helyszíni szemle

2.1. A helyszíni szemléről általában

A közlekedési bűncselekmény súlya indokolja, hogy a helyszíni szemle⁴³³ megtartása minden esetben kötelező, valamint a lefolytatása hosszabb ideig tart, mivel a nyomozó hatóságtól mindenre kiterjedő nyomozás teljesítését követeli meg. „A helyszíni szemle jellemzője, hogy általában halasztást nem tűrő, helyettesíthetetlen és eredeti formájában megismételhetetlen eljárási cselekmény.”⁴³⁴ Egy múltban lejátszódott esemény tükré. A helyszíni szemlére támaszkodik az egész további eljárás. A szemlén elkövetett bármilyen hiba a későbbiekben nem korrigálható!⁴³⁵ A helyszíni szemle feladatai: 1. a bűncselekmény elkövetési helyének vizsgálata⁴³⁶ és ezzel az eredményes nyomozás feltételeinek biztosítása; 2. annak megállapítása, hogy történt-e bűncselekmény, s ha igen, milyen bűncselekmény történt; 3. olyan adatok összegyűjtése, amelyekből a bűncselekmény lefolyására és az elkövető személyére következtetni lehet. (A helyszíni szemle fontos feladata továbbá: a tárgyi bizonyítási eszközök felkutatása, összegyűjtése és rögzítése, valamint állagának megóvása és ezzel az igazságügyi szakértői munka feltételeinek biztosítása).⁴³⁷ A helyszíni szemle keretein belül történik meg a halottszemle is.

⁴³³ A szemle alapvető célja a tárgyi bizonyítási eszközök felkutatása, összegyűjtése és rögzítése. A tárgyi bizonyítási eszközök pusztán létükkel bizonyíthatnak, gyakran szükségessé válik azonban szakértői vizsgálatok. A szemle ebben a vonatkozásban a legkülönbözőbb tudományok művelői számára biztosítja a szakértői vizsgálatok „alapanyagát”, ezért a végrehajtási taktika kialakításánál a speciális szaktudományi igények nem hagyhatók figyelmen kívül. A szemle - mint bizonyítási eljárás, és mint minden bizonyítási eljárás ősforrása - több évezredes múltra tekint vissza. (Dr. Holé Katalin: A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény magyarázata II. kötet. Rendszertani bevezető 454. o. Szerk.: Dr. Holé Katalin, Dr. Kadlót Erzsébet)

⁴³⁴ Barta Endre - Lakatos János: Krimináltaktika I. Rejtjel Kiadó. Budapest, 2001. 127. o.

⁴³⁵ A szemlén elkövetett hiba a felderítés és bizonyítás szempontjából hátrányos, sőt végzetes is lehet.

⁴³⁶ A nyomozó hatóságnak törvényben biztosított joga és kötelessége, hogy a büntetőeljárás keretében megteremtse olyan fontos előfeltételeket, melyek elősegítik az objektív igazság megállapítását. Az ehhez szükséges tények bizonyítását számos bűncselekmény-kategóriánál - így természetesen a közlekedési bűncselekmények esetén is - a tett helyszínén rögzített állapotok, helyzetek, nyomok és anyagmaradványok, illetve ezek igazságügyi szakértői vizsgálata segíti elő. Barta Endre - Kovács Márton: A helyszín szituációhoz kötött vizsgálata. RTF - Rendvédelmi Füzetek, Budapest, 2000. 24. sz. 3. o.)

⁴³⁷ „Napijainkban a tárgyi bizonyítás bizonyos prioritást élvez a személyi bizonyítással szemben, ugyanis a vallomásokot meg lehet változtatni, a tanúkat le lehet fizetni, meg lehet félemlíteni. A tárgyi bizonyítékok viszont a büntetőeljárásban már pusztán létükkel is bizonyíthatnak, a helyszíni szemle a legkülönbözőbb tudományok művelői számára biztosítja a szakértői vizsgálatok „alapanyagát”, ezért a helyszíni szemle során speciális szaktudományi igények sem hagyhatók figyelmen kívül, ellenkezőleg: érvényesülésüket a szemlebizottságok vezetőinek, tagjainak biztosítania kell a szakértők számára.” Vígh András: A helyszíni szemle kriminalisztikai fogalma. In: Bócz Endre (szerk.) Kriminalisztika I. Budapest, 2004. 243. o.)

2. 2. A közlekedési bűncselekmény helyszínén végrehajtott szemle egyes kérdései

A helyszíni szemle lefolytatására a közlekedésrendészeti szervek állandó készenléti szolgálatot tartanak fenn. A szolgálat rendelkezik: - megkülönböztető jelzésekkel ellátott speciális helyszínelő gépkocsival, - megfelelő hatótávolságú, kétoldalú hírósszekötéssel, - a kriminalisztikai követelményeknek megfelelő (nappal és éjszaka egyaránt alkalmazható) fényképészeti és videófelszereléssel, mérő- és rajzeszközökkel, tárgyi bizonyítási eszközök, nyomok és anyagmaradványok rögzítésére, csomagolására alkalmas eszközökkel, speciális közlekedési ellenőrző műszerekkel.

A szemlebizottság tagjai⁴³⁸: a bizottságvezető, a balesethelyszínelő és -vizsgáló(k), kiemelten súlyos közlekedési bűncselekmény esetén megyei közlekedési fővizsgáló, valamint szakértők (döntően igazságügyi orvos és közlekedési balesetelemző szakértő⁴³⁹ kerül bevonásra halálos kimenetelű közlekedési baleset esetén), hatósági tanú⁴⁴⁰.

A szemlebizottság vezetője felelős a Be. szemlével kapcsolatos előírásainak, a vonatkozó utasítások és a kriminalisztikai elvek érvényesüléséért. Feladata a szemle tervszerű irányítása (nyomok felkutatása és rögzítése, bűnjелеk lefoglalása, a szakértői vizsgálatra kerülő anyagok szakszerű csomagolása, a helyszíni szemlejegyzőkönyv hiteles és pontos elkészítése), a helyszínen megjelent egyéb szervekkel pl: mentők, tűzoltók, áramszolgáltató, ill. gázosztályozó művek szakembereivel való együttműködés. Amennyiben a gyanúsított személyére vonatkozóan ittasságra utaló klinikai tünetek merülnek fel (vagy más hátrányosan ható szer befolyása alatt állhat) - és az ittasságra a helyszínbiztosítás során még nem intézkedtek- a bizottságvezető megteszi a szükséges intézkedéseket.

A baleseti helyszínelő és -vizsgáló feladata a fényképfelvételek készítése és az 1:200 méretarányú helyszínrajz elkészítése (a helyszínen csak helyszínvázlat-készítés; majd bevonulás után kell elkészíteni a kidolgozott helyszínrajzot, és azt ki is színezi). Súlyos közlekedési bűncselekmények helyszínén részt vesz a megyei kiemelt közlekedési fővizsgáló is. Szakmai tanácsokkal segíti a bizottság munkáját, de szükség esetén részt vesz az adatgyűjtésben és más nyomozási cselekményekben is. Ismeretlenes ügyekben előfordul, hogy bűnügyi technikus segíti a bizottság munkáját. Feladata a helyszíni nyomkutató, a talált nyomok rögzítése, a tárgyi bizonyítékok megfelelő biztosítása, csomagolása. Szükség esetén elkészíti a videó- és fényképfelvételeket is.

⁴³⁸ 1. példa: Súlyos testi sértés esetén általában két fő balesethelyszínelő és -vizsgáló alkotja a szemlebizottságot. A magasabb rendfokozatú a bizottság vezetője, a másik pedig a tagja. 2. példa: Halálos kimenetelű közúti baleset gondatlan okozása esetén már alosztály- vagy osztályvezető a bizottság vezetője, és legalább két tagja balesethelyszínelő és -vizsgáló; továbbá tagja az igazságügyi orvosszakértő is. 3. példa: Súlyos vagy halálos kimenetelű közúti közlekedési baleset esetén, amennyiben megvalósul a Btk. 172. § is: a bizottság vezetője kapitányságvezető vagy legalább a közlekedésrendészeti osztály vezetője, egy vagy két fő megyei kiemelt balesetvizsgáló, legalább két fő balesethelyszínelő és -vizsgáló, közlekedési járőrök, szakértők (orvosszakértő, valamint nyomszakértő), valamint beindul a forró nyomon felderítés is. Valamennyi helyszínen általában részt vesz a közlekedési balesetelemző szakértő is.

⁴³⁹ 9/2006. (II.27.) IM rendelet alapján közlekedési ügyekben az alábbi szakértők adhatnak véleményt: 1. közúti közlekedésbiztonsági műszaki (balesetelemzés); 2. gépjármű, közlekedési, műszaki (javítás, karbantartás, járműértékelés); 3. közúti járművizsgálati szakértő; 4. közúti közlekedési forgalmi szakértő.

⁴⁴⁰ A helyszíni szemlének az egyik kiemelkedően fontos részvevői a hatósági tanúk. Olyan személynek kell lennie, aki cselekvőképes, nagykorú, magyar állampolgár, az elkövetés helyén lakó, valamint érzékelő képességeinek birtokában van.

A helyszíni szemle⁴⁴¹ a kitérkezés utáni tájékozódást követően veszi kezdetét, amikor a rendelkezésekre álló adatokból bűncselekmény elkövetésére lehet, illetve kell következtetni. Sor kerülhet nyomozási cselekmény elvégzésére határozat nélkül halasztást nem tűrő esetben. A szemle általában ilyen formában kerül foganatosításra. Az eljárási cselekményekről készült jegyzőkönyvben⁴⁴² a halaszthatatlanság tényét és az ezt megalapozó körülményeket fel kell tüntetni.⁴⁴³

A helyszíni szemle végrehajtása⁴⁴⁴: Tájékozódni kell: hol, mikor, hogyan, miért történt a baleset, kik a résztvevői és milyen minőségben (járművezető, utas, gyalogos), mely járművekkel vettek részt az eseményben. Tisztázni kell, hogy a helyszínen történt-e valamilyen változás, változtatás; amennyiben történt, rögzíteni kell, mi változott, mit változtattak meg, azt ki tette és milyen okból. A közlekedési balesetek vonatkozásában alapvető feladat a ténymegállapítás (helyzet megállapítás), az összképi rögzítés.⁴⁴⁵

⁴⁴¹ Ronald Kessler: FBI, Béresi Csilla fordításában. GABO Könyvkiadó 2000: „A szemtanúk hírhedten megbízhatatlanok. Az okmányok valótlanságokat tartalmazhatnak. A minden hájjal megkent ügyvédek addig manipulálják a bűncselekményekről készült videofelvételeket, hogy végül megkérdőjeleződik védencük bűnössége. Ezzel szemben a tetthelyen talált tárgyi bizonyítékok - egy töltényhüvely, egy üvegcserep, egy csepp vér vagy ondtó - magukért beszélnek, ezekbe nem lehet mindenfélét belemagyarázni. Ezek a bizonyítékok a szó szoros értelmében perdöntőek lehetnek, egy életre rács mögé juttathatják a gyanúsítottat, vagy felmenthetnek egy ártatlan embert.” Bíró: i. m. 97. o.

⁴⁴² Közel száz éve annak, hogy Hans Gross a következőket írta: „A nyomozó számára a helyszíni szemlejegyzőkönyv tevékenységének próbaköve. Sehol sem mutatkozik meg olyan teljességgel és annyira egyértelműen, mint a szemlejegyzőkönyvben a nyomozó tehetsége, gondolkodásának logikája, megfigyelő képessége, céltudatossága egyik oldalról, és bátortalansága, tehetetlensége, a magabiztosság hiánya, a megfigyeléseinek rendszertelen volta a másiktól.” (Hans Gross: Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kriminalistik. 2 vols., 1893.)

⁴⁴³ A Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény

⁴⁴⁴ A statikus és a dinamikus szakasz elkülönítése: A statikus /összképrögzítő/ szakaszban a megfigyelés a domináns, mivel az eredeti állapot megőrzése továbbra is fontos. Éppen ezért a kriminalisztikai fényképezés jut szerephez. Itt kerül sor a korábbiakban már említett személyazonosítást célzó fényképfelvételekre. A fényképezés mellett olyan felvételeket kell készíteni, melyek a helyszín, illetve a közvetlen környezete áttekintésére és feltérképezésére nyújtanak lehetőséget. Ebben a szakaszban kell a méretarányosságra figyelemmel elkészíteni a helyszínrajz első vázlatát. A vázlatban mindazt be kell jelölni, ami az általános tájékozódást elősegíti. Emellett a szemlejegyzőkönyvben az objektivitásra tekintettel fel kell tüntetni a releváns, közvetlenül észlelt dolgokat. A második szakaszban a megfigyelés helyett a nyomkeresés áll a középpontban. A balesetben részes, illetőleg az általa érintett gépjárművek megvizsgálása a szemle dinamikus szakaszának egyik fontos feladata. A megvizsgálás kiterjed a műszaki és biztonsági berendezések meglétének és üzemképességének, valamint a bekövetkezett károsodás hozzávetőleges értékének megállapítására. Az ellenőrzés eredménye meghatározhatja a műszaki szakértői vizsgálat szükségességét és a tisztázásra váró kérdéseket. Ismeretlenes ügyekben - döntően a Btk. 172. § (3) bek. I. és II. fordulatában megvalósuló segítségnyújtás elmulasztásával párosuló (halmazatban álló) közlekedési bűncselekmények esetén - elsődlegesen, még a szemletárgyak megérintését megelőzően érdemes szimatminta alapján a szolgálati kutyát bevetni. Minden olyan tárgyat meg kell vizsgálni, és fel kell deríteni a helyszínen, mely később tárgyi bizonyítékul szolgálhat.

⁴⁴⁵ A rögzítés leggyakoribb módjai: 1. jegyzőkönyvi leírással (hol, milyen körülmények között találták, milyen módszerrel rögzítették); ez a legfontosabb rögzítési módszer, a Be. kötelezővé teszi. A közlekedési bűncselekmények helyszíni szemléinél nyolc oldalas jegyzőkönyvet - formanyomtatványt - kell kézzel kitölteni, majd bevonulás után kell számítógépen szintén - a helyszínen kitöltötttel teljesen megegyezően - elkészíteni. 2. fényképezéssel (környezeti, távoli, középponti, részletfelvételek); 3. helyszínrajz-készítés (a helyszínen a rendőr helyszínvázlatot készít, bevonulás után helyszínrajz kiszínezve); 4. mintázással (szilikonnal, gipsztejtel a gumiabroncsnyomokat); 5. eredetben (laboratóriumi vizsgálatra); 6. tapadó felületen (pl. fólin kormányról, gk. ajtajáról stb.); 7. szagnyom (Ágnes-pelenka); 8. latex módszerrel (holttestek ujjnyomatát) Fényképfelvételek készítése: ma már valamennyi balesethelyszínelő és- vizsgáló digitális fényképezőgéppel és videó kamerával rendelkezik, amelyekkel a felvétel minősége azonnal ellenőrizhető, és a hiba korrigálható, valamint korlátlan felvétel készíthető. A legkorszerűbb és egyúttal legújabb helyszínrögzítő módszer az ún. interaktív bűnügyi helyszínrögzítő rendszer (ICRS), amely egy kereskedelmi forgalomban kapható program segítségével átalakítja a bűncselekmények helyszínein készített fényképfelvételeket, a helyszínek interaktív 360 fokos digitális képeivé.

Tájékozódni kell a szemtanúk vonatkozásában is. Őket számba kell venni, és tartózkodási helyüket, valamint a baleset láthatóságát velük tisztázni kell. A balesettel kapcsolatos tájékozódás végett röviden meg kell őket hallgatni, s fel kell kérni arra, hogy a helyszínről ne távozzanak el, míg részletes kihallgatásuk meg nem történt. Fel kell kutatni és lehetőleg képileg is rögzíteni kell a helyszínen lévő nyomokat, anyagmaradványokat, tárgyi bizonyítási eszközöket⁴⁴⁶, elváltozásokat, amelyeknek az ott történt eseménnyel kapcsolatban jelentőségük van vagy lehet, adott esetben elősegíthetik a bűncselekmény, vagy az ismeretlen elkövető felderítését. A legtöbb közúti közlekedési balesetben különleges szakértelemre van szükség, ezért nélkülözhetetlen ez esetekben az igazságügyi gépjármű- és közlekedési (balesetelemző) szakértő véleménye.

2. 3. Összefoglalva, a helyszíni szemle a következő kriminalisztikai kérdésekre keresi a választ

1. *Mi történt?* Ez az alapvető kérdés. Így kapunk választ arra, hogy az adott esemény jogilag közlekedési bűncselekmény-e, hogy milyen jogi keretek között kell eljárni. A közlekedési bűncselekmény által okozott haláleset helyszínén elsősorban azt kell kideríteni, hogy természetes halál, közlekedési bűncselekmény vagy más cselekmény (bűncselekmény) útján következett-e be.⁴⁴⁷ Ez utóbbi esetben is több lehetőség merülhet fel, hiszen történhetett akár öngyilkosság⁴⁴⁸, akár emberölés⁴⁴⁹ is.

2. *Hol történt a bűncselekmény?* Előfordul, hogy a sértett halála nem ott következett be, ahol a holttestet később megtalálták. Lényeges körülmény a nyomozás és bizonyítás szempontjából azokat a kérdéseket is megválaszolni, hogy az elhunyt személy

Ezzel a technológiával a néző (rendőr, ügyész, bíró) ténylegesen a bűncselekmény helyszínére kerül, mintha bejárná a helyszínt. 2009-ben egy konferencián, az osztrák rendőrök mutatták be ezt a helyszínrögzítő rendszert. Bővebben ld.: Herke Csongor Kriminalisztikai, igazságügyi, orvostani, elmekórtani alapismeretek, PTE ÁJK, Pécs, 2009.

⁴⁴⁶ lásd Be 115.§ (1) bek.

⁴⁴⁷ Amikor közterületen holttestet találnak, ez az alapvető kérdés a legfontosabb: mi történt? Ha bűncselekmény, akkor lehet halálos közúti baleset okozása és segítségnyújtás elmulasztása (Btk. 187.§ (2) b. pont + 172. § (3) bek. II. fordulat), vagy emberölés (Btk. 166.§.), halált okozó testi sértés (Btk. 170. § (5) bek), de lehet más is, pl. gyalogos baleset.

⁴⁴⁸ Az utóbbi években több esetben felmerült, hogy az öngyilkos a gépkocsijával szándékosan az úttestről lehaladva fának ütközött, vagy frontálisan a szemből jövő nehéz tehergépkocsinak, melynek következtében életét veszítette. Ennek bizonyítása sok esetben lehetetlen, kivéve, ha levelet hagyott hátra, melyben egyértelműen leírta, hogy így akart véget vetni az életének; vagy korábban öngyilkosságot kísérelt meg.

Rendkívül szomorú tragédia történt 2011. március 17-én 22:30 körüli időben az M3-as autópálya 42-es kilométerkövénél. Egy ittas ámokfutó - későbbi megállapítás alapján öngyilkos - gépkocsijával a forgalommal szemben hajtott fel a sztrádára, és ott frontálisan ütközött egy polgármestert-országgyűlési képviselőt szállító, szabályosan közlekedő gépkocsival. A baleset során az országgyűlési képviselő, az őt szállító gépkocsi vezetője, valamint a baleset okozója életét veszítette. A szakértőként bevont pszichiáter főorvos elmondta, hogy az öngyilkosságot megelőzően a betegek egy olyan beszűkült tudatállapotba kerülnek, amikor nem mindig mérlegelik, hogy tetteik milyen hatással lehetnek a környezetükre. (Hajdú-Bihari Napló, 2011.03.19., 3. o.)

⁴⁴⁹ Ma már a számos halálos és súlyos közúti közlekedési baleset között előfordulhatott, és a jövőben is előfordul, amikor szándékosan, előre kitervelten megrendezik a közúton a halálos kimenetelű balesetet. A Zsaru magazinban több esetben lehet ilyen ügyekről olvasni. Amire emlékszem, a '80-as években történt Kecskeméten, hogy az elváltan élő férj Budapesten ellopott egy tehergépkocsit, majd Kecskeméten szándékosan elgázolta a segédmotoros kerékpárján közlekedő volt feleségét. A rendőrség a Btk. 187. § (2) bek. b) pontjába ütköző halálos közúti baleset okozása és Btk. 172. § (3) bek. II. fordulata szerint minősülő veszélyhelyzetet előidéző által elkövetett segítségnyújtás elmulasztásának büntetőjében kezdte meg a helyszíni szemlét és a további nyomozási cselekmények foganatosítását, majd a nyomozás során bizonyítást nyert, hogy a volt férj előre kitervelten követte el az emberölés büntetőjében minősített esetét.

hol szerezte az első, majd hol a további sérüléseit, hogyan szállíthatta az elkövető a sértettet arra a helyszínre, ahol azt később felfedezték.⁴⁵⁰

3. *Mikor történt a cselekmény?* Közlekedési bűncselekmény helyszínén a részeselek, tanúk elmondásából lehet elsősorban megállapítani az időpontot. Előfordul olyan eset, amikor a jármű vezetője fának vagy más tárgynak ütközik és életét veszti. E kérdés kapcsán kiemelendő, hogy a halottszemle⁴⁵¹ csupán egy hozzávetőleges időintervallumot tud meghatározni, amit aztán később a boncolás tovább szűkíthet. A halál idejének a megállapítása kapcsán a hullajelenségekből próbál a halott vizsgálata során következtetéseket levonni az eljáró orvos szakértő.

4. *Hogyan történt a cselekmény?* A helyszíni szemle végrehajtása során közlekedési bűncselekmények esetén erre már általában választ kapunk. Természetesen vannak kivételek, amikor a későbbi nyomozás (szakértői bizonyítás, kihallgatások, bizonyítási kísérlet stb.) ad választ.

5. *Ki(k) volt(ak) az elkövető(k)?* Nyilvánvaló, hogy közlekedési bűncselekmény esetén ez az egyik kulcskérdés. Számos esetben - nemcsak súlyosabb esetekben, hanem például a Btk. 188. § esetén is - a szemlén ez az egyik legfontosabb bizonyításra váró feladat. A szakszerűen, kellő pontossággal és részletességgel végzett szemle során bizonyítható az elkövető(k) személye.

6. *Mit követett el a tettes?* Itt kapcsolódik össze az esemény személyi és tárgyi oldala. Arra keressük a választ, kik az esemény résztvevői, és személy szerint ki mit tett az ügyben, milyen magatartást tanúsított.

7. *Miért követte el a cselekményt?* Csak a szándékos közlekedési, valamint a segítségnyújtás elmulasztásával párosuló bűncselekmények esetén keressük a cselekvés okaira, motivációjára, a szándéokra, ill. okozati összefüggésekre a választ. Az, hogy miért történt a cselekmény elkövetése, gyakran már a helyszíni szemle adatai alapján megállapítható.⁴⁵² Pontosan ezért a szemlét végző személyeknek törekedniük kell a motívum megállapítására.

⁴⁵⁰ 2002-ben történt egy halált okozó ittas járművezetés büntette, segítségnyújtás elmulasztásával és más bűncselekményekkel halmazatban. A sértett és az elkövető együtt italoztak egy kocsmában. A fiatal nő sértett gyalog elindult Debrecen külterületén a 48-as főút irányába, menet közben megbotlott, elesett. A földön fekvő nőt ismeretlen körülmények között a később erősen ittas állapotban gépkocsijával közlekedő alkalmi ismerőse elgázolta, a nő életét veszítette. (Ez időben szombati napon, éjfél körül történt.) Az elkövető a már halott nőt kivitte a 48-as számú főútvonalra és otthagya, majd továbbhajtott. 03:00 óra körüli időben egy másik gépkocsi keresztülhaladt az úttesten fekvő halott nön. A lefolytatott helyszíni szemlén a bizottság - bevonva az igazságügyi orvos szakértőt és a közúti közlekedésbiztonsági műszaki szakértőt (balesetelemző szakértőt) - egyértelműen bizonyította, hogy a nő már halott volt a második elütés pillanatában. A helyszínen a bizottság abból tudta hitelt érdemlően megállapítani, hogy a második alkalommal áthaladó gépkocsi halott nön ment keresztül, hogy az elhalton több súlyos, halálos sérülés volt, aminek következtében elvérzett, de véryomok nem voltak a helyszínen. Ez azt bizonyította, hogy már halott volt a gázolás idejében. A boncolás eredménye a helyszíni megállapítást teljes mértékben alátámasztotta. Mintegy egyhónapi nyomozás után sikerült felderíteni és elfogni az elkövetőt, egy magyar állampolgárt, aki Írországból vendégmunkásként dolgozott, és a szakszerű bizonyítás hatására teljes beismerő vallomást tett.

⁴⁵¹ A halottszemle a szemlének az a fajtája, amelynek speciális tárgya a büntett következtében elhunyt személy teste, valamint a testet borító ruházat és a holttest közvetlen környezet, illetve ez utóbbiakon halálesettel kapcsolatban létrejött elváltozások. Holé Katalin: A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény magyarázata II. kötet. Rendszertani bevezető 459. o. (szerk.: Holé Katalin, Kadlót Erzsébet) A közlekedési bűncselekményekkel összefüggésben bekövetkezett haláleseteknél a halottszemle lefolytatásának kriminalisztikai ajánlásai alapvetően megegyeznek az emberöléses ügyekben végzett szemlék ajánlásaival.

⁴⁵² A szándékos közlekedési bűncselekmények elkövetői pl: más bűncselekményt követtek el- rablást, betöréssel lopást, stb.- és onnan érkeznek a helyszínre, ittas vagy bódult állapotban követték el a bűncselekményt stb.

2. 4. Halottszemle

A közlekedési bűncselekményekkel összefüggésben bekövetkezett halálesetknél a halottszemle⁴⁵³ lefolytatásának kriminalisztikai ajánlásai alapvetően megegyeznek az emberöléses ügyekben végzett szemlék ajánlásaival. A specialitás elsősorban abban jelentkezik, hogy a közúti bűncselekmények általában nélkülözik a szándékosságot, az elkövetés eszköze legtöbbször gépi meghajtású jármű⁴⁵⁴, ezért az ismeretlen tetteses ügyekben elsősorban a gépjárműveket kell azonosítani, és csak másodsorban a vezető személyt.⁴⁵⁵

A helyszíni szemle részét képező olyan eljárási cselekmény melynek során a holttesttel kapcsolatos vizsgálatokat folytatják le. Itt is fontos szerephez jut az igazságügyi orvosszakértő.

2. 5. A helyszínen található nyomok, anyagmaradványok⁴⁵⁶ felkutatása⁴⁵⁷ és biztosítása, valamint az azokról nyerhető információk

A személyek, tárgyak érintkezésekor az egymásra ható erők (impulzus) kölcsönhatása következtében nyomok⁴⁵⁸, elváltozások, ennek kapcsán anyagmaradványok⁴⁵⁹ keletkeznek, illetve jönnek létre. „A nyom keletkezési mechanizmusa alapján beszélhetünk egyrészt mechanikai nyomokról, melyek a kriminalisztikai

⁴⁵³ A halottszemle a szemlének az a fajtája, amelynek speciális tárgya a büntett következtében elhunyt személy teste, valamint a testet borító ruházat és a holttest közvetlen környezet, illetve ez utóbbiakon halálesettel kapcsolatban létrejött elváltozások. Halottszemle végrehajtása feltételezi annak a helyszínek a vizsgálatát is, ahol a holttestet megtalálták, s amelynek adottságai és elváltozásai visszautalnak az eseményre. Holé Katalin: A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény magyarázata II. kötet. Rendszertani bevezető 459. o.

⁴⁵⁴ Nyilvánvalóan előfordulhatnak kivételek, például 1978-ben végeztem olyan balesetben vizsgálatot Hajdúhadházon, ahol az állati erővel vont jármű hajtója túl ittas állapotban hajtotta a fogatot, közben elaludt, és a lovak nagy sebességgel elgázoltak egy segédmotor-kerékpárost, aki életét veszítette.

⁴⁵⁵ Barta Endre: A halaszthatatlan nyomozási cselekmények és igazságügyi szakértői munka közúti közlekedési bűncselekmények esetén. Rendvédelmi Füzetek 2000. 47. sz. 8. o.

⁴⁵⁶ „Közismert, hogy az anyagmaradványok minden fajtája nemcsak jelenlétével bizonyíthat, hanem az ún. negatív körülmények is igen fontosak a nyomozás szempontjából. A szükségszerűen elvárható nyomok, tárgyak és anyagmaradványok hiánya vagy kriminalisztikailag oda nem illő jelenléte általában a bűncselekmény koholtságának gyanúját kelti, így ezekre nagyon oda kell figyelni.” (Forrás: Bócz: i.m. 258. o.) és ld. Bíró Gyula: Kriminalisztika. Lícium-Art Könyvkiadó, Debrecen, 2010. 60-64. o.

⁴⁵⁷ A nyomok felkutatásának eredményessége döntően az átvizsgálendő területtől és a kutatást végzők felkészültségétől függ. A nyomok felkutatása során figyelembe kell venni, hogy történt-e változás a helyszínen a cselekmény elkövetése óta, ha igen, akkor ez miben nyilvánult meg, mennyi idő telt el a nyomok keletkezése óta stb.

⁴⁵⁸ „Közlekedési eszközök nyomai akár közvetlenül a helyszínen, akár annak tágabb környezetében előfordulhatnak. Ebben a körben nemcsak gépkocsira kell gondolni, hanem minden olyan járműfajtára, amely kerekekkel rendelkezik.” (Forrás: Bócz: i.m. 254. o.) Ld. továbbiakban: Bíró: i. m. 58-59. o.

⁴⁵⁹ „Az anyagmaradványok jelentősége a büntetőeljárás megismerés folyamatában az, hogy abból hol, milyen helyzetben találtak meg őket, mibenlétük és származási helyük, valamint keletkezési módjuk ismeretében a történés elemeire különféle verziók felépítését teszik lehetővé. Az anyagmaradvány azonosításához gyakran nem áll rendelkezésre azonosító objektum – pl. a cserbenhagyásos gázolás áldozatának ruházatából biztosított ívegszilánkot vagy festékdarabkát nincs mivel összehasonlítani, amíg a gázoló gépkocsi nem kerül elő. A festék és az íveg anyaga azonban így is vizsgálható, összetételüket meg lehet állapítani, csoportazonosításra mód nyílik. Körvonalazható, hogy milyen gépkocsinál és milyen célra (pl. szélvédőhöz vagy frontlámphoz) használják őket, se ez támpontot adhat az eseményben szerepet játszó gépkocsi gyártmányának, típusának és esetleg gyártási évének, feltehető sérülésének és a baleset mechanizmusának megállapításához.” Bócz Endre - Finszter Géza: Kriminalisztika joghallgatónak. Budapest, 2008. 73. o.

gyakorlatban a leginkább előforduló nyomok közé tartoznak, és mechanikai erőbehatások révén jönnek létre. Másrészt keletkezhetnek termikus nyomok, amelyek a hő, mint nyomképző hatására jöttek létre, s a nyomképző tárgy sajátosságait tükröző elváltozások (pl. gépjármű forró kipufogódobjának nyoma az emberi testen közlekedési balesetnél).⁴⁶⁰ E nyomok, anyagmaradványok a későbbiekben a bizonyítási eljárásban megdönthetetlen bizonyítékok lehetnek. Ezek ugyanis alkalmasak arra, hogy megfelelő vizsgálatokkal az egész tárgy fizikai és kémiai (vagy egyéb) tulajdonságait meghatározzuk, illetve ez által a tárgyat azonosítsuk. A helyszíni szemle során esetenként fellelhető a járművön, illetve a sértetten és ruházatán: vér, textilszálak, állattól származó szőrszálak, emberi haj, illetve szőrszálak, közlekedési eszközökről levált anyagmaradványok. A járművek nyomainak kriminalisztikai vizsgálatára kerül sor, amikor a jármű a bűncselekmény elkövetési eszköze, így a közlekedési balesetek esetén is. A keletkező nyomok lehetnek egyes járműnyomok, illetve kapcsolatos nyomok. Ez utóbbiak egyazon jármű különböző kerekeitől, de azonos nyomképző folyamatban keletkeznek. Ezek a kerék talajjal érintkező felületének sajátosságai mellett - egymáshoz viszonyított helyzetük, távolságok alapján - a jármű egyes sajátosságait is tükrözik, lehetőséget adhatnak a jármű mozgására vonatkozó következtetések levonására, illetve a jármű fajtájának behatárolására. A gépjárművek keréknyomai lehetnek: álló, gördülő, fékezési, farolási, oldalcsúszási stb. nyomok. A közlekedési eszközökkel kapcsolatos helyszíni vizsgálat során a keréknyomok mellett tekintettel kell lenni az egyéb, a járműre és az eseményre vonatkozó információval szolgáló egyéb elváltozásokra is. (Pl. a járműből származó olaj, víz, benzin, festék, üveg, stb.) Ugyancsak lényegesek a jármű által különböző nyomhordozókon a vizsgált eseménnyel kapcsolatos kölcsönhatások során keletkezett elváltozások (a jármű alkatrészeinek nyomai a sértett vagy az áldozat ruházatán, festékfelkenődések stb.), illetve a járművön keletkezett elváltozások (horpadások, festéklepattogzások). A közlekedési balesetek vonatkozásában a nyomoknak, elváltozásoknak és a deformációknak a baleset bekövetkezési mechanizmusa tekintetében, az egyéb anyagmaradványoknak⁴⁶¹ a járművezető személyének megállapításában, a helyszínt elhagyó, balesetben részes gépkocsi felderítésében, azonosításában, illetve mindezek bizonyításában van kiemelkedő szerepük.⁴⁶²

Közlekedési eszközök (járművek) nyomainak⁴⁶³ kriminalisztikai vizsgálatára azokban az esetekben kerül sor, amikor a jármű:

- a bűncselekmény *segédeszköze* (szállítás, hazánkban is mozgó bűnözés van, az elkövetők gépkocsival közlekednek a bűncselekményre, illetőleg azzal távoznak onnan);

⁴⁶⁰ Kriminalisztikai, szakértői alapismeretek, szerk: Herke Csongor, Pécs, 2009. 25. o.

⁴⁶¹ 1988-ban történt az eset, amikor egy férfit a Hajdúbagost és Hosszúpályit összekötő műúton holtan találtak. A feje sérült meg egy hatalmas ütéstől, amely a fejbőrét és koponyacsontját is beszakította. A koponyacsont sérülésébe beékelődve sötétzöld színű festékszemcsét találtak, amelynek a festéke elég általánosan használt volt. Lehetett akár ütőeszközé, akár gépkocsié. A kétirányú nyomozás - egyrészt az esetleges ütőeszközt, másrészt az esetleges gázoló gépkocsit keresve - eredményre vezetett. A helyszínen konzultáltam az igazságügyi orvos szakértővel és a nyomszakértővel így már ott alapvetően kizártuk az ütőeszközt és azt valószínűsítettük, hogy gépkocsi haladt keresztül az úttesten tartózkodó kiskatonán. Széleskörű nyomozás eredményeképpen - amely mintegy 1 hónapig tartott - a környék valamennyi településén a számításba jöhető személyeket és gépkocsikat leellenőriztük, 9 gépkocsiról vettünk mintát. A BSZKI fizikai-kémiai szakértője egyértelműen bizonyította, hogy a 9 gépkocsi közül melyikkel történt a gázolás. Bíró: i.m. 61. o.

⁴⁶² A tanulmány terjedelme miatt csak a közlekedési járművek nyomáival van lehetőségem foglalkozni.

⁴⁶³ A helyszíni szemle során meg kell állapítani, valamint mérések, jegyzőkönyv, rajz és fényképezés (videofelvétel), megmintázás útján rögzíteni kell: továbbiakban lásd Katona Géza: Gyakorlati tudnivalók.

- a cselekmény *elkövetési eszköze* (közlekedési balesetek /bűncselekmények/, esetenként élet elleni bűncselekmények);
- a bűncselekmény *tárgya* (járműlopás stb.).

A járművek keréknyomai képezhetik a vizsgálat alapját, ilyenkor ugyanis általában arról van szó, hogy az elkövető valamilyen járművet használt az elkövetés eszközéül a menekülés során. A keréknyomok vizsgálata alapján a jármű menetirányára, sebességére, típusára, várakozási helyére és idejére vonható le következtetés. A gépjárművek keréknyomai a keletkezés körülményeinek függvényében lehetnek: 1. álló, 2. gördülő, 3. fékezési (blokkolt kerekektől származó), 4. farolási, oldalcsúszás stb. nyomok. A jármű típusának meghatározásához az alábbi adatokat kell rögzíteni: - a keréknyomok száma; - a fesztávolság, tengelytávolság; - a gumiköpeny futófelületének szélessége; - a futófelület mintázata; - a kerék kerülete.

Gépkocsival elkövetett közúti közlekedési bűncselekményeknél ismeretlen tettes esetén a gépkocsi fotózását követően az alábbi nyomrögzítéseket kell végrehajtani⁴⁶⁴:

- Szagmaradvány rögzítése ágnespelenkára (a gépkocsi első üléseiről, valamint szükség esetén a hátsó ülésekről is).
- Anyagmaradvány rögzítése DNS vizsgálatra desztillált vizes eljárással pálcára (a gépkocsi külső és belső ajtókilincseinek felületéről, a gépkocsi kormánykerekeinek felületéről, kesztyűtartóról, rádiósmagnó csatlakozójáról).
- Mikronyom rögzítése cellux-csíkra (betört ablak ablakkeret alsó részéről – elemi szál, első ülések ülőfelületéről, fejtámlájáról, indokolt esetben póthuzat eredetben történő rögzítése szakértői vizsgálat érdekében).
- Ujjnyomkutatás (a gépkocsi külső felületén az ajtózárak kilincsek környezetében, az ablakok szélein, külső felületén, az ablakok belső felületén, kesztyűtartón - ha sima felülettel rendelkezik -, egyéb helyen, ahol az adatok szerint szükséges).

Egyéb nyomkutatásként alkalmazható eljárás még a lábszönyegek „rázadékolása”. A nyomozás adatai, valamint a bűncselekmény fajtája meghatározhatja a gépkocsi helyszíni szemlén történő nyomkutatások alkalmazását, a benne lévő tárgyak eredetben történő lefoglalásának szükségességét. Ezek az információk határozzák meg, illetve zárják ki bizonyos nyomrögzítések szükségességét is. A járművek nyomainak rögzítése általában fényképezéssel, leírással vagy megmintázással történik. Az így észlelt sajátosságok egybevetésére a közvetlen optikai összehasonlítás módszerei (mikroszkopikus vizsgálatok, szuperpozíció, kriminalisztikai vizsgálórendszer) a legalkalmasabbak.

3. Az új Büntető Törvénykönyvből⁴⁶⁵ a közlekedési bűncselekmények rövid ismertetése

3.1. Az új közlekedési bűncselekményekről általában

Tettarányos és következetes büntetőjogi kódex került az Országgyűlés elé, miután széleskörű társadalmi és szakmai egyeztetéseket követően 2012. április 27-én elfogadta a Kormány az új Btk. tervezetét.

⁴⁶⁴ Az Országos Rendőrfőkapitány 6526/2008. ált. számon kiadott Intézkedési Terv 2. pontja alapján; más bűncselekményekben is, pl. gépkocsi-feltörések esetén is a fenti feladatokat kell végrehajtani.

⁴⁶⁵ 2012. június 25-én fogadta el az Országgyűlés az új Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényt. (Kihirdetve: Magyar Közlöny 2012. évi 92. szám, 2012. július 13.)

Az új büntetőjogi kódex az alapvető értékeink megfelelő védelme mellett hatékony választ ad az elmúlt harminc évben, a jelenlegi Btk. hatályba lépése óta átalakult bűnözési jellemzőkre is.

Tovább szigorodik a közlekedési bűncselekmények⁴⁶⁶ szankcionálása. Egyik lényeges szigorítás, hogy ittas járművezetés esetén kevesebb alkohol elfogyasztása is elegendő lesz a bűncselekmény megvalósulásához. Ráadásul ittas vagy bódult állapotban történő járművezetés esetén kötelezően alkalmazandó büntetés lesz a járművezetéstől eltiltás. Egyszerűsít az eddigi szabályokon, hogy nem alkoholos befolyásoltságot kell mérni, hanem egyszerűen azt, hogy valakinek van a szervezetében bizonyos véralkohol-, illetve légalkohol-koncentrációnál nagyobb értéket eredményező alkohol (és ez független attól, hogy ennek rá milyen hatása van). A jelenlegi Btk. szabályozás szerint az követi el az ittas járművezetés bűncselekményt, aki a tényállásban meghatározott közlekedési eszközöket szeszest italtól (vagy a vezetési képességére hátrányosan ható szertől) befolyásolt állapotban vezeti. A befolyásoltságot az igazságügyi-orvosszakértő segítségével lehet (kell) bizonyítani. Messzemenően egyetértek azzal, hogy nem került elfogadásra az „Engedély nélküli járművezetés”, hiszen a 2012. évi II. tv. (új Sztv.) 220. szakaszában szerepel az engedély nélküli vezetés, amely kiemelt közlekedési szabálysértés, de még jobbnak tartottam volna, ha átkerül az Sztv. XXIII. fejezetébe a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértések körébe.

3. 2. Az új közlekedési bűncselekmények egyes tényállásairól röviden

*Btk.*⁴⁶⁷ 234. § *Közúti veszélyeztetés*

Lényeges változás, hogy a bűncselekmény alapesetét - amennyiben nem történik személyi sérülés akkor is - nem csak közúton, hanem közforgalom elől el nem zárt magánúton is el lehet követni.

Btk. 235. § *Közúti baleset okozása (maradt a régi tényállás)*

Sajnos nem került elfogadásra⁴⁶⁸: „Értelmező rendelkezések” értelmében A közlekedés biztonságára különösen veszélyes közúti közlekedési szabályszegés

- a) a megengedett legnagyobb haladási sebesség legalább felével való túllépése,
- b) a gyalogos-átkelőhely járművel való megközelítési szabályainak megszegése,
- c) az előzésre vonatkozó szabályok szándékos megszegése,
- d) az útkereszteződésben érvényes elsőbbségi szabályok szándékos megszegése, és
- e) a közúti járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék tilos jelzésének figyelmen kívül hagyása.

Btk. 236. § *Járművezetés ittas állapotban*

Értelmező rendelkezések⁴⁶⁹: a Btk. 236. § és 238. § alkalmazásában ittas állapotban lévő személy az, akinek a szervezetében 0,50 gramm/liter ezrelék véralkohol-, illetve 0,25

⁴⁶⁶ XXII. Fejezet” A közlekedési bűncselekmények” alá tartoznak: A közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény, Vasúti, légi vagy vízi közlekedés veszélyeztetése, Közúti veszélyeztetés, Közúti baleset okozása, Járművezetés ittas állapotban, Járművezetés bódult állapotban, Járművezetés tiltott átengedése, Cserbenhagyás

⁴⁶⁷ 2012. évi C. törvény

⁴⁶⁸ 2012. évi C. tv. (új Btk.) 240.§-ában a tervezetben szerepelt. E szabályszegések következtében történik hazánkban a legtöbb anyagi és személyi sérüléssel járó közúti vagy közlekedési baleset. A baleset-megelőzés érdekében szerintem indokolt lett volna.

⁴⁶⁹ Nagyon fontos az értelmező rendelkezésekben szereplő szigorítás az ittas vezetéssel kapcsolatban.

milligramm/liter ezrelék levegőalkohol-koncentrációnál nagyobb értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van.⁴⁷⁰ Fontos változás az is, hogy közforgalom előtt el nem zárt magánúton is el lehet követni a bűncselekményt. Jónak tartom, hogy külön választották a járművezetés ittas állapotban történő vezetését a bódult állapottól.

Btk. 237. § Járművezetés bódult állapotban

A minősített esetek alapvetően megegyeznek a jelenleg hatályos régi Btk. törvény tényállásával. Azt viszont fontosnak tartom, hogy a bűncselekményt közforgalom előtt el nem zárt magánutakra is kiterjesztették.

Btk. 238. § Járművezetés tiltott átengedése

A jogszabály szerkesztése pontosabb, mint a jelenlegi hatályos Btk.-ban. A közforgalom előtt el nem zárt magánúton is elköveti a bűncselekményt, aki gépi meghajtású jármű vezetését

- a) ittas vagy bódult állapotban lévő személynek, illetve
- b) a vezetésre egyéb okból alkalmatlan személynek átengedi.

Btk. 239. § Cserbenhagyás

Ha a közlekedési balesettel érintett jármű vezetője a helyszínen nem áll meg, illetve onnan eltávozik, mielőtt meggyőződne arról, hogy valaki megsérült-e, illetve az életét vagy testi épségét közvetlenül fenyegető veszély miatt segítségnyújtásra szorul-e, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. E tényállás megegyezik a régi hatályos szöveggel. Jónak tartottam a korábbi tervezetet: „A megállási vagy meggyőződési kötelezettség elmulasztása” bűncselekmény megnevezését, mely megfelel a valóságnak, tükrözte volna a bűncselekmény elkövetésének két formáját. Korábban engem is érdekelt a cserbenhagyás bűncselekmény problematikája. A hétköznapi szóhasználatban az emberek döntő többsége - beleértve a médiákat is - helytelenül értelmezi a cserbenhagyás szó jelentését. Ez alatt értik valamennyi személyi sérüléssel illetve halállal járó közúti közlekedési balesetet is, ha az elkövető eltávozik megállás, illetőleg segítségnyújtás nélkül a helyszínről. Több szerző tollából is olvastam, akiket hasonlóan foglalkoztatott a cserbenhagyás megoldatlan problémája. Voltak, akik a segítségnyújtás elmulasztása tényállásának alanyi köréből javasolták kiemelni a közlekedési balesettel érintett jármű vezetőjét, és azt cserbenhagyás elkövetőjeként felelősségre vonni (igazodva ezzel a köznapai szóhasználathoz is). Én is azt képzeltem el, hogy a jelenleg még hatályos Btk. 172.§ (3) bekezdést kiemelni és áthelyezni 190. §-ba és (2) bekezdésként szerepeltetni, azzal a megoldással, hogy a 190.§ lenne az (1) bekezdés.

⁴⁷⁰ A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény alapján - figyelemmel a 156/2009. (VII. 29.) Korm. rendeletre - közigazgatási hatósági eljárás keretében kell lefolytatni az eljárást: a gépi meghajtású járművet vezetőnél a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol mértéke 0,50 ‰ véralkohol-koncentrációt vagy a kilégzett levegőben a 0,30 mg/l-t nem haladja meg, feltéve, ha az nem minősül bűncselekménynek, a bírság összege 150 000 Ft. Ha a gépi meghajtású járművet vezetőnél a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol mértéke 0,50 ‰ véralkohol-koncentrációnál magasabb, de 0,80 ‰ véralkohol-koncentrációt nem haladja meg vagy a kilégzett levegőben 0,30 mg/l-nél magasabb, de a 0,50 mg/l-t nem haladja meg, feltéve, ha azok nem minősülnek bűncselekménynek, a bírság összege 200 000 Ft. Ha a gépi meghajtású járművet vezetőnél a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol mértéke a 0,80 ‰ véralkohol-koncentrációt vagy a kilégzett levegőben a 0,50 mg/l-t meghaladja, feltéve, ha az nem minősül bűncselekménynek, a bírság összege 300 000 Ft.